

See lehekülg on tõlgitud masintõlkega [\[Linki\]](#). Masintõlkes võib olla vigu, mis võivad vähendada selgust ja õigsust; ombudsman ei vastuta mis tahes erisuste korral. Kõige usaldusväärsem ja õiguskindlam teave on algversioonis eespoolisel lingil (inglise keel). Lisateave on meie [keele- ja tõlkepoliitikas](#) [\[Linki\]](#).

Otsus juhtumi 3193/2005/TN kohta - Komisjoni ja Taani teabevahetusele juurdepääsu tagamisest keeldumine

Otsus

Juhtum 3193/2005/TN - **Alguskuupäev:** {0} 04/11/2005 - **Otsuse kuupäev:** {0} 26/07/2007

Euroopa Parlamendi Taani liige taotles juurdepääsu teatud dokumentidele, milles käsitleti teabevahetust komisjoni ja Taani ametiasutuste vahel. Komisjon ei rahuldanud taotlust, põhjendades, et dokumentide avalikustamine õhustaks uurimiste eesmärgi kaitset (määruse 1049/2001 [1] artikli 4 lõike 2 kolmas taane), samuti kahjustaks tõsiselt institutsiooni otsustamisprotsessi, sest dokumendid on seotud küsimusega, mille kohta ei olnud institutsioon otsust veel vastu võtnud (määruse artikli 4 lõike 3 esimene alalõik).

Ombudsmani uurimise ajal lubas komisjon viimaks juurdepääsu taotletud dokumentidele. Kuna aga komisjon näis kaitsvat oma varasema keeldumise õigustatust, leidis ombudsman, et oleks kasulik kaaluda, kas komisjonil oli õigus tagasi lükata kaebuse esitaja esialgne juurdepääsutaotlus.

Komisjon väitis, et kirj vahetus moodustas osa ühenduse õiguse järgimises veendumiseks väljatöötatud seireprotsessist, mille tulemusel võidakse esitada Euratomi asutamislepingu alusel Taani vastu rikkumismenetlus. Rõhutades teema poliitilist tundlikkust, märkis komisjon, et kirjade avaldamine oleks olnud ennatlik.

Ombudsman palus komisjonil muu hulgas selgitada, millise uurimise alla soovitud kirjad kuulusid, et õigustada määruse artikli 4 lõike 2 kolmanda taande kohaldamist.

Komisjon vastas, et põhiküsimus seisnes selles, kas Taani ametiasutused peaksid teda teavitama Gröönimaa keskkonnaradioaktiivsuse seire tulemustest, et komisjon võiks otsustada heastavate meetmete asjakohasuse üle. Komisjon märkis, et ta oli algselt seda teavet taotlenud eeldusel, et Euratomi asutamisleping on Gröönimaa suhtes kohaldatav, kuid hiljem oli selgunud, et see ei ole nii. Komisjon väitis, et kaebuse esitaja juurdepääsutaotluse esitamise ajal ei olnud veel selgunud, kas komisjon proovib veel saada Taanilt teavet vaba tahte alusel.

Ombudsman täheldas, et juurdepääsutaotluse käsitlemisel esitas komisjon seisukoha, et seire võib kaasa tuua rikkumismenetluse Euratomi astumislepingu alusel, kuigi taotluse esitamise ajal oli komisjon juba teadlik sellest, et Euratomi asutamislepingut Gröönimaa suhtes ei kohaldata. Ombudsman märkis, et komisjon ei selgitanud, millise (teistsuguse) uuringu oleks ta oma pädevuse piires võinud teostada. Seetõttu järeltas ombudsman, et komisjoni esialgne keeldumine juurdepääsu tagamisest kirjadele ei rajanenud kehtivatele ja piisavatele alustele.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, EÜT 2001 L 145, lk 43.

Strasbourg, 26. juuli 2007
Lugupeetud hr B.

Oktoobril 2005 esitasite Euroopa Ombudsmanile kaebuse Euroopa Komisjoni vastu seoses keeldumisega võimaldada juurdepääsu teatavatele dokumentidele kooskõlas määrusega 1049/2001. 19. oktoobril 2005 esitasite ombudsmanile oma kaebuse toetuseks dokumendid.

Novembril 2005 edastasite kaebuse komisjoni presidendile. Komisjon saatis oma arvamuse 3. veebruaril 2006 ja ma saatsin selle Teile kutsega esitada soovi korral 31. märtsiks 2006 oma märkused. Selleks kuupäevaks ei saadud teilt ühtegi märkust.

27. septembril 2006 kirjutasin komisjonile, paludes lisateavet Teie kaebuse kohta. Samuti palusin, et komisjon lubaks minu talitustel asjaomaseid dokumente kontrollida. Komisjon saatis oma vastuse 30. jaanuaril 2007. Edastasite Teile soovi korral kutse märkuste esitamiseks 31. märtsiks 2007. Selleks kuupäevaks ei saadud teilt ühtegi märkust.

Kirjutan nüüd, et anda teada tehtud päringute tulemustest.

KAEBUS

Kaebuse esitaja kaebas komisjoni jätkuva keeldumise üle anda kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrusega (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (edaspidi „määrus 1049/2001“) juurdepääsu järgmistele dokumentidele:

- energeetika ja transpordi peadirektoraadi 6. jaanuari 2004. aasta kiri Taani alalisele esindusele (TREN D/03/22884);
- energeetika ja transpordi peadirektoraadi 11. juuni 2004. aasta kiri Taani alalisele esindusele (TREN D/04/8777); ja
- Taani alalise esinduse 15. septembri 2004. aasta kiri energeetika ja transpordi peadirektoraadi

juures (TREN A/04/30692) (2) .

Kaebuse põhjendamiseks esitatud dokumentide põhjal võib viimase kokku võtta järgmiselt:

Komisjoni vastus juurdepääsutaotlusele

Juunil 2005 esitas kaebuse esitaja komisjonile taotluse juurdepääsuks teatavatele dokumentidele, mis on seotud Euroopa Parlamendile esitatud petitsiooniga nr 720/02.

Komisjon vastas taotlusele 6. juuli 2005. aasta kirjaga, märkides, et taotlusele vastavad tema valduses olevad dokumendid olid Taani ametiasutuste 15. septembri 2004. aasta kiri (TREN A/04/30692) komisjonile ja kaks komisjoni 6. jaanuari 2004. aasta kirja Taani ametiasutustele (TREN D/03/22884) ja 11. juuni 2004. aasta kiri (TREN D/04/8777). Komisjon juhtis tähelepanu sellele, et petitsioonis nr 720/2002 esitatud asjaolude põhjal ei ole ta tuvastanud ühenduse õiguse rikkumist. Petitsiooniga seoses võttis ta siiski ühendust Taani ametiasutustega oma üldise pädevuse raames kontrollida, kas liikmesriigid järgivad ühenduse õigust. Seega olid dokumendid, millele kaebuse esitaja oli taotlenud juurdepääsu, osa esialgsetest konsultatsioonidest komisjoni üldise pädevuse raames kontrollida, kas liikmesriigid järgivad ühenduse õigust. Kõnealused dokumendid pärinesid petitsioonist nr 720/2002, kuid ei olnud otseselt seotud petitsioonis tõstatatud küsimusega.

Lisaks väitis komisjon, et kirjad olid hõlmatud kahe erandiga juurdepääsuõigusest, mis on sätestatud määruses 1049/2001.

Komisjoni sõnul moodustasid need dokumendid osa komisjoni järelevalvetgevuseks vajalikest esialgsetest konsultatsioonidest. Esialgse teabevahetuse avalikustamine enne mis tahes otsuse tegemist muudaks avalikuks asutusesisesed ettevalmistavad arutelud, mis moodustavad komisjoni otsustusprotsessi lahutamatu ja vajaliku osa. Dokumentide avalikustamine võib samuti tekitada segadust institutsiooni ametliku seisukoha ja tema järelevalvetgevusega seotud kavatsuste osas, seades ohtu komisjoni suutlikkuse tagada ühenduse õiguse kohaldamise nõuetekohane järelevalve. Esialgsete konsultatsioonide avalikustamine etapis, kus järelevalvetprotsess oli sel hetkel, kahjustaks komisjoni uurimiste eesmärgi kaitset ja kahjustaks oluliselt tema otsustamisprotsessi kaitset. Seega olid dokumendid hõlmatud määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ja artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus sätestatud eranditega ning neid ei saanud seega avalikustada. Komisjoni sõnul ei olnud võimalik võimaldada osalist juurdepääsu ja puudub ülekaalukas üldine huvi avalikustamise vastu. Komisjoni vastus kordustaotlusele

11. juulil 2005 esitas kaebuse esitaja komisjonile kordustaotluse juurdepääsuks kolmele dokumendile.

Komisjon vastas kaebuse esitaja kordustaotlusele 2. augustil 2005, tänades teda huvi eest komisjoni seisukoha vastu seoses Euratomi õigusaktide rakendamisega Taanis. Komisjon kordas oma esialgset vastust kaebuse esitaja juurdepääsutaotlusele, st et kõnealused dokumendid ei olnud otseselt seotud petitsioonis nr 720/2002 tõstatatud küsimusega, mis oli lihtsalt Euratomi õigusaktide tagasiulatuva kohaldamise lubatavus. Seoses petitsiooniga ei tuvastanud komisjon ühtegi ühenduse õiguse rikkumist. Petitsiooni alusel jälgis komisjon siiski Euratomi õigusaktide rakendamist Taanis. Seepärast palus komisjon teavet Taani

keskkonnaseiretegevuse kohta, mis on sätestatud Euratomi asutamislepingu artiklis 35. Järelikult ei ole taotletud dokumendid otseselt seotud petitsiooniga nr 720/2002.

Kirjavahetus, millele kaebuse esitaja juurdepääsu taotles, on osa komisjoni järelevalvetegevuseks vajalikest esialgsetest konsultatsioonidest. Komisjon jätab endale õiguse tagada kiirguskaitset käsitleva *acquis* ning Euratomi tervishoiu- ja ohutussätete üldine järgimine. Kirjavahetus kujutas endast seega teabenõuet, mis esitati järelevalveprotsessi raames, mille eesmärk oli kontrollida ühenduse õiguse praegust järgimist. Selle tulemuseks võib olla rikkumismenetluse algatamine. Arvestades kiirguskaitse küsimuse poliitilist tundlikkust ning vajadust kaitsta komisjoni ja Taani vahelist koostööd, oleks taotletud dokumentide avalikustamine konsultatsioonide selles etapis olnud enneaegne ja kahjustanud komisjoni suutlikkust tagada ühenduse õiguse kohaldamise nõuetekohane järelevalve. Asjaomaste dokumentidega tutvumise võimaldamine enne mis tahes otsuse tegemist võib samuti segi ajada komisjoni järelevalvetegevuse tema ametliku seisukohaga petitsioonis nr 720/2002. Seetõttu oleks taotletud dokumentide avalikustamine kõnealusel ajal tõsiselt kahjustanud komisjoni käimasolevat otsustamisprotsessi. Seega olid dokumendid hõlmatud määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ja artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus sätestatud eranditega. Osalist juurdepääsu ei olnud võimalik anda ja komisjon ei leidnud, et kaebuse esitaja oleks esitanud ühtegi väidet, mis kinnitaks ülekaalukat üldist huvi avalikustamise vastu.

Kaebuse esitaja väide

Kaebuse esitaja väitis, et komisjon keeldus ekslikult juurdepääsust eespool nimetatud dokumentidele.

UURIMINE

Komisjoni arvamus

Oma arvamuses esitas komisjon kokkuvõtlikult järgmised märkused:

Tausta

Dokumendid, millele kaebuse esitaja määruse 1049/2001 alusel juurdepääsu taotles, kujutasid endast kirjavahetust komisjoni ja Taani ametiasutuste vahel petitsiooni nr 720/2002 laiemas kontekstis, mis esitati Euroopa Parlamendile ja mis puudutas Euratomi õigusaktide tagasiulatuvat kohaldamist ja Taani töötajate pikaajalisi terviseprobleeme, kes eemaldasid radioaktiivse materjali 1968. aastal Gröönimaal toimunud USA sõjaväelennukiga toimunud õnnetuse avarii toimumiskohast. Kohapeal töötanud petitsiooni esitajad väitsid, et tuleks kohaldada nõukogu 13. mai 1996. aasta direktiivi 96/29/Euratom, millega sätestatakse põhilised ohutusnormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest (5) (edaspidi „BSS-direktiiv“). Euroopa Komisjon teatas vastutavale parlamendikomisjonile, et ta ei pea võimalikuks Läänemere strateegia direktiivi tagasiulatuvat kohaldamist ühinemiseelse perioodi suhtes. Petitsiooni tulemusena võttis komisjon Taaniga ühendust ja küsis teavet Taani keskkonnaseiretegevuse kohta, nagu on sätestatud Euratomi asutamislepingu artiklis 35. Järelikult oli kirjavahetus, millele kaebuse esitaja juurdepääsu taotles, seotud viimati nimetatud teabenõudega, mitte petitsiooniga.

Juurdepääsutaotlus

Kirjavahetus, millele kaebuse esitaja juurdepääsu taotles, on osa komisjoni järelevalvetegevuseks vajalikest esialgsetest konsultatsioonidest. Komisjon jätab endale õiguse

tagada kiirguskaitset käsitlevate õigusaktide ja Euratomi terviseohutuse üldsätete järgimine. Kirjavahetus kujutas endast seega teabenõuet järelevalveprotsessi kohta, mille eesmärk oli kontrollida sel ajal ühenduse õiguse järgimist. Seejärel märkis komisjon, et kõnealune järelevalveprotsess võib viia olukorra suhtes rikkumismenetluse algatamiseni. Rikkumismenetluste nõuetekohase läbiviimise eesmärk on eelkõige võimaldada asjaomasel liikmesriigil täita vabatahtlikult aluslepingu nõudeid või põhjendada oma seisukohta. See põhimõte kehtib veelgi enam esialgsete konsultatsioonide puhul. Arvestades küsimuse poliitilist tundlikkust, s.o kiirguskaitset ning vajadust kaitsta komisjoni ja Taani vahelist koostööd, oleks taotletud dokumentide avalikustamine konsultatsioonide selles etapis olnud enneaegne ja kahjustanud komisjoni suutlikkust tagada ühenduse õiguse kohaldamise nõuetekohane järelevalve. Lisaks oleks see vähendanud Taani ametiasutuste valmisolekut teha komisjoniga koostööd. Eespool nimetatud põhjustel kohaldati kõnealuste dokumentide suhtes määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud erandit, milles on sätestatud, et „*institutsioonid keelduvad võimaldamast juurdepääsu dokumendile, mille avalikustamine kahjustaks järgmiste isikute kaitset: [---] kontrollimiste, uurimiste ja auditite eesmärk*“.

Kuni komisjon ei ole teinud otsust algatada Euratomi asutamislepingu artikli 141 kohane rikkumismenetlus, mis on samaväärne EÜ asutamislepingu artikliga 226, kahjustaks asjaomaste dokumentide avalikustamine tõsiselt käimasolevat otsustamisprotsessi vastavalt määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 3 esimesele lõigule. Dokumentide avalikustamine menetluse selles etapis oleks avaldanud komisjonile põhjendamatut välissurvet ning oleks seega takistanud vaba arvamuste vahetust komisjonis ja koostööd Taani ametiasutustega. Institutsiooni otsustamisprotsessi jaoks on äärmiselt oluline, et tema talitused saaksid nõuda liikmesriigilt teavet ja analüüsida välise surveta kõiki olukorra aspekte, mis võivad viia ametliku rikkumismenetluse algatamiseni. Komisjoni talitustel peab olema ka vabadus esitada ideid ja ettepanekuid, võtmata arvesse võimalust, et nende arvamused ja hinnangud võidakse avalikustada. Kuna otsustamisprotsess on seotud komisjoni esialgse järelevalvetegevusega, kehtib sama arutluskäik nagu eespool.

Menetluse selles etapis ei olnud võimalik anda määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 6 punkti 6 kohast osalist juurdepääsu ilma komisjoni uurimisi kahjustamata ja tema otsustamisprotsessi tõsiselt kahjustamata.

Kohaldatakse määruse 1049/2001 artikli 4 lõigetes 2 ja 3 sätestatud erandeid, välja arvatud juhul, kui avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve. Kaebuse esitaja ei esitanud aga ühtegi argumenti, mis tõendaks, et selline ülekaalukas huvi on tõepoolest olemas. Seega on valdav huvi juhtumi vastu pigem komisjoni uurimise ja otsustamisprotsessi eesmärgi kaitsmine.

Kaebuse esitaja tähelepanekud

Komisjoni arvamus saadeti kaebuse esitajale võimalike märkuste tegemiseks. Kaebuse esitaja märkusi ei esitanud.

Edasised uurimised

Pärast komisjoni arvamuse hoolikat kaalumist selgus, et vaja on täiendavaid uurimisi.

Ombudsman võttis teadmiseks komisjoni väite, et kirjad, millele juurdepääsu taotleti, olid osa komisjoni järelevalveprotsessist. Määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes

viidatakse siiski kontrollidele, uurimistele ja audititele, mitte järelvalveprotsessidele. Lisaks tuleneb ühenduse kohtute praktikast, et artiklis 4 sätestatud erandeid tuleb tõlgendada kitsalt. Seda silmas pidades ja määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande kohaldamise põhjendamiseks paluti komisjonil selgitada:

- millisele kontrollile, uurimisele või auditile asjaomased kirjad kuulusid;
- kuidas kirjade avalikustamine võib kahjustada kõnealuse kontrolli, uurimise või auditi eesmärki; ja
- milline on määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 3 esimese lõigu asjakohasus komisjoni 6. jaanuari ja 11. juuni 2004. aasta kirjade suhtes, mis saadeti Taani ametiasutustele.

Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 2 kohaselt paluti komisjonil lubada ombudsmani talitustel kõnealuseid dokumente kontrollida.

Komisjoni vastus

Vastuseks ombudsmani edasistele uurimistele märkis komisjon, et peamine küsimus on, kas Taani ametiasutused peaksid teavitama teda Gröönimaa keskkonna radioaktiivsuse seire tulemustest, et ta saaks kindlaks teha, kas nüüd on asjakohane võtta parandusmeetmeid piirkonnas, kus õnnetus toimus 1968. aastal.

Algselt palus komisjon Taani ametiasutustelt teavet eeldusel, et Euratomi asutamislepingut kohaldatakse Gröönimaa suhtes (6. jaanuari 2004. aasta kiri). Taani ametiasutused vastasid 30. jaanuaril 2004 faksiga, väites, et Euratomi asutamisleping ei ole Gröönimaa suhtes kohaldatav. Faksile lisatud Taani ametiasutused saatsid protokollu Euroopa Liidu lepingu parandamise kohta.

Komisjon tunnistas, et Euratomi asutamisleping ei ole Gröönimaa suhtes kohaldatav. Juunil 2004 palus ta Taani ametiasutustel esitada nõutud teave vabatahtlikkuse alusel.

Ajal, mil kaebuse esitaja taotles juurdepääsu komisjoni ja Taani ametiasutuste vahelisele kirjavahetusele, ei olnud veel selge, kas komisjon jätkab jõupingutusi, et saada teavet Gröönimaa radioaktiivsuse taseme kohta. Seetõttu keeldus komisjon avaldamast kirjavahetust Taani ametiasutustega, et mitte ohustada vabatahtliku koostöö võimalusi. Komisjon leidis, et sel ajal vähendaks avalikustamine Taani ametiasutuste valmisolekut esitada teavet vabatahtlikult, mis oleks kahjustanud uurimise eesmärki, mida ta kavatses läbi viia. Lisaks mõjutaks avalikustamine kuni võetavate meetmete kohta otsuse tegemiseni oluliselt ka komisjoni võimet teha otsus Taani ametiasutustega saavutatud kokkuleppe alusel.

Eespool nimetatud põhjustel leidis komisjon, et määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ja artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus sätestatud erandid takistavad Taani ametiasutustega peetud kirjavahetuse avalikustamist.

Aja möödudes ei kehti enam taotletud dokumentidest keeldumise põhjused. Komisjon konsulteeris Taani ametiasutustega Taani välisministeeriumi 30. jaanuari 2004. aasta faksi ja Taani alalise esinduse 15. septembri 2004. aasta kirja võimaliku avalikustamise küsimuses. Taani ametiasutused andsid oma nõusoleku avaldada oma osa kirjavahetusest. Sellest tulenevalt avaldab komisjon nüüd täieliku kirjavahetuse Taani ametiasutustega seoses teabe

edastamisega Gröönimaa radioaktiivsuse taseme kohta.

Komisjon esitas oma arvamusele lisatud kirjavahetuse koopiad. Kuna komisjon oli avalikustanud dokumendid, millele kaebuse esitaja oli juurdepääsu taotlenud, leidis ta, et ombudsmani talitused ei vaja enam dokumente kontrollida.

Kaebuse esitaja märkused

Kaebuse esitajal paluti soovi korral esitada oma märkused komisjoni vastuse kohta. Temalt ei saadud ühtegi märkust.

OTSUS

1 Esialgne märkus

1.1 Euroopa Ombudsman palus 27. septembri 2006. aasta edasiste uurimiste raames Euroopa Komisjonil vastavalt ombudsmani põhikirja artikli 3 lõike 2 punktile 7 lubada tema talitustel tutvuda käesolevas asjas käsitletavate dokumentidega.

1.2 Ombudsmani edasiste uurimiste raames esitas komisjon kaebuse esitajale kõnealuste dokumentide koopiad.

1.3 Võttes arvesse asjaolu, et komisjon on andnud juurdepääsu asjaomastele dokumentidele, ei pea ombudsman kõnealuste dokumentide kontrollimist enam asjakohaseks. Komisjon andis siiski juurdepääsu, kui ta näis veel kaitsmas vaidlustatud (esialgse) keeldumise põhjendatust. Seetõttu peab ombudsman asjakohaseks ja asjakohaseks uurida, kas komisjon keeldus ekslikult kõnealustele dokumentidele juurdepääsu andmisest oma 6. juuli 2005. aasta vastusega kaebuse esitaja juurdepääsutaotlusele ja 2. augusti 2005. aasta otsusega kaebuse esitaja kordustaotluse kohta.

2 Vaidlustatud keeldumine juurdepääsu andmisest

2.1 Kaebus puudutas komisjoni keeldumist anda kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrusega (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (8) (edaspidi „määrus 1049/2001“) juurdepääsu järgmistele dokumentidele: i) energeetika ja transpordi peadirektoraadi 6. jaanuari 2004. aasta kiri Taani alalisele esindusele (TREN D/03/22884); II) energeetika ja transpordi peadirektoraadi 11. juuni 2004. aasta kiri Taani alalisele esindusele (TREN D/04/8777); ning iii) Taani alalise esinduse 15. septembri 2004. aasta kiri energeetika ja transpordi peadirektoraadi juures (TREN A/04/30692) (9). Kaebuse esitaja väitis, et komisjon keeldus ekslikult kõnealustele dokumentidele juurdepääsu andmisest.

2.2 Komisjoni sõnul kujutasid dokumendid, millele kaebuse esitaja oli juurdepääsu taotlenud, endast kirjavahetust komisjoni ja Taani ametiasutuste vahel petitsiooni nr 720/2002 laiemas kontekstis, mis esitati Euroopa Parlamendile ja mis puudutas Euratomi õigusaktide tagasiulatuvat kohaldatavust. Komisjon teatas vastutavale parlamendikomisjonile, et ta ei pea võimalikuks õigusaktide tagasiulatuvat kohaldamist ühinemiseelsel perioodil. Petitsiooni tulemusena võttis komisjon Taaniga ühendust, paludes teavet Taani keskkonnaseiretegevuse kohta, nagu on sätestatud Euratomi asutamislepingu artiklis 35.

2.3 Komisjon väitis, et kirjavahetus, millele kaebuse esitaja juurdepääsu taotles, oli osa komisjoni järelevalvetegevuseks vajalikest esialgsetest konsultatsioonidest. Komisjon jätab endale õiguse tagada kiirguskaitset käsitlevate õigusaktide ja Euratomi terviseohutuse üldsätete järgimine. Kirjavahetus kujutas endast seega teabenõuet, mis esitati järelevalvemenetluse raames, mille eesmärk oli kontrollida ühenduse õiguse järgimist asjaomasel ajal ja mis võib viia olukorra suhtes rikkumismenetluse algatamiseni. Rikkumismenetluste nõuetekohase läbiviimise eesmärk on eelkõige võimaldada asjaomasel liikmesriigil täita vabatahtlikult aluslepingu nõudeid või põhjendada oma seisukohta. See põhimõte kehtib veelgi enam esialgsete konsultatsioonide puhul. Arvestades küsimuse poliitilist tundlikkust, s.o kiirguskaitset ning vajadust kaitsta komisjoni ja Taani vahelist koostööd, oleks taotletud dokumentide avalikustamine konsultatsioonide selles etapis olnud enneaegne ja kahjustanud komisjoni suutlikkust tagada ühenduse õiguse kohaldamise nõuetekohane järelevalve. Lisaks oleks see vähendanud Taani ametiasutuste valmisolekut koostööd teha. Eespool nimetatud põhjustel kohaldati kõnealuste dokumentide suhtes määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud erandit, milles on sätestatud, et „*institutsioonid keelduvad võimaldamast juurdepääsu dokumendile, mille avalikustamine kahjustaks järgmiste isikute kaitset: [---] kontrollimiste, uurimiste ja auditite eesmärk*“.

2.4 Lisaks väitis komisjon, et kuni ta ei ole teinud otsust rikkumismenetluse algatamise kohta vastavalt Euratomi asutamislepingu artiklile 141, mis on samaväärne EÜ asutamislepingu artikliga 226, kahjustaks asjaomaste dokumentide avalikustamine vastavalt määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 3 esimesele lõigule oluliselt käimasolevat otsustamisprotsessi. Dokumentide avalikustamine menetluse selles etapis oleks avaldanud komisjonile põhjendamatut välissurvet ning oleks seega takistanud vaba arvamuste vahetust komisjonis ja koostööd Taani ametiasutustega. Institutsiooni otsustamisprotsessi jaoks on äärmiselt oluline, et tema talitused saaksid välise mõjuta nõuda liikmesriigilt teavet ja analüüsida kõiki olukorra aspekte, mis võivad viia ametliku rikkumismenetluse algatamiseni. Komisjoni talitustel peab olema ka vabadus esitada ideid ja ettepanekuid, võtmata arvesse võimalust, et nende arvamused ja hinnangud võidakse avalikustada. Kuna otsustamisprotsess on seotud komisjoni esialgse järelevalvetegevusega, kehtib sama arutluskäik, mida on mainitud eespool punktis 1.3.

2.5 Lõpuks väitis komisjon, et menetluse selles etapis ei saanud anda määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 6 kohast osalist juurdepääsu, ilma et see kahjustaks tema uurimisi ja tõsiselt tema otsustamisprotsessi. Lisaks märkis ta, et kaebuse esitaja ei ole esitanud ühtegi argumenti, mis tõendaks ülekaaluka üldise huvi olemasolu avalikustamise vastu.

2.6 Komisjoni arvamuse põhjal leidis ombudsman, et vaja on täiendavaid uurimisi. Ombudsman võttis teadmiseks komisjoni väite, et kirjad, millele juurdepääsu taotleti, olid osa komisjoni järelevalveprotsessist. Määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes viidatakse siiski kontrollidele, uurimistele ja audititele, mitte järelevalveprotsessidele. Lisaks tuleneb ühenduse kohtute praktikast (10), et artiklis 4 sätestatud erandeid tuleb tõlgendada kitsalt. Seda silmas pidades ja määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande kohaldamise põhjendamiseks paluti komisjonil selgitada:

- millisele kontrollile, uurimisele või auditile asjaomased kirjad kuulusid?
- kuidas võib kirjade avalikustamine kahjustada kontrolli, uurimise või auditi eesmärki ja

- milline tähtsus on määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 3 esimesel lõigul komisjoni 6. jaanuari ja 11. juuni 2004. aasta kirjade suhtes, mis saadeti Taani ametiasutustele?

2.7 Vastusena ombudsmani edasistele uurimistele märkis komisjon, et peamine küsimus on, kas Taani ametiasutused peaksid teavitama teda Gröönimaa keskkonna radioaktiivsuse seire tulemustest, et ta saaks kindlaks teha, kas nüüd on asjakohane võtta parandusmeetmeid piirkonnas, kus õnnetus toimus 1968. aastal. Algselt palus komisjon Taani ametiasutustelt teavet eeldusel, et Euratomi asutamislepingut kohaldatakse Gröönimaa suhtes (6. jaanuari 2004. aasta kiri). Taani ametiasutused vastasid 30. jaanuaril 2004 faksiga, väites, et Euratomi asutamisleping ei ole Gröönimaa suhtes kohaldatav. Faksile lisatud Taani ametiasutused saatsid aruande Euroopa Liidu lepingu parandamise kohta. Komisjon tunnistas, et Euratomi asutamisleping ei ole Gröönimaa suhtes kohaldatav. Juunil 2004 palus ta Taani ametiasutustel esitada nõutud teave vabatahtlikkuse alusel.

2.8 Komisjon väitis oma vastuses veel, et ajal, mil kaebuse esitaja taotles juurdepääsu komisjoni ja Taani ametiasutuste vahelisele kirjavahetusele, ei olnud veel selge, kas komisjon jätkab jõupingutusi, et saada teavet Gröönimaa radioaktiivsuse taseme kohta. Seetõttu keeldus komisjon avaldamast kirjavahetust Taani ametiasutustega, et mitte ohustada vabatahtliku koostöö võimalusi. Komisjon leidis, et sel ajal oleks avalikustamine vähendanud Taani ametiasutuste valmisolekut teavet vabatahtlikult esitada. Selline võimalus oleks kahjustanud uurimise eesmärki, mida komisjon kavatses läbi viia. Lisaks mõjutaks avalikustamine kuni võetavate meetmete kohta otsuse tegemiseni oluliselt ka komisjoni võimet teha otsus Taani ametiasutustega saavutatud kokkuleppe alusel. Eespool nimetatud põhjustel leidis komisjon, et määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ja artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus sätestatud erandid takistavad Taani ametiasutustega peetud kirjavahetuse avalikustamist.

2.9 Komisjon märkis lõpuks, et aja möödudes ei kehti enam taotletud dokumentidest keeldumise põhjused. Komisjon konsulteeris Taani ametiasutustega Taani välisministeeriumi 30. jaanuari 2004. aasta faksi ja Taani alalise esinduse 15. septembri 2004. aasta kirja võimaliku avalikustamise küsimuses. Taani ametiasutused andsid oma nõusoleku avaldada oma osa kirjavahetusest. Sellest tulenevalt avaldab komisjon nüüd täieliku kirjavahetuse Taani ametiasutustega seoses teabe edastamisega Gröönimaa radioaktiivsuse taseme kohta.

2.10 Ombudsman märgib kõnealuste dokumentide sisu kohta järgmist. Komisjon tuletas oma 6. jaanuari 2004. aasta kirjas meelde, et Euratomi asutamislepingu artiklis 36 on *sätestatud, et „iga liikmesriik loob vajalikud vahendid õhu, vee ja pinnase radioaktiivsuse taseme pidevaks seireks ning põhistandardite järgimise tagamiseks.“* Komisjon tuletas samuti meelde, et Euratomi asutamislepingu artikli 36 kohaselt „*esitavad pädevad asutused komisjonile korrapäraselt teavet artiklis 35 osutatud kontrollide kohta, et teda teavitataks üldsuse radioaktiivsuse tasemest.*“. Komisjon teavitas Taani ametiasutusi sellest, et komisjonile varem esitatud aruanded Euratomi asutamislepingu artiklis 35 sätestatud seiretegevuse kohta ei sisaldanud mingit teavet keskkonna radioaktiivsuse kohta. Komisjon väitis, et Euratomi asutamisleping on Gröönimaa suhtes kohaldatav, ja palus Taani ametiasutustel edastada Gröönimaa kohta asjakohased andmed ajavahemiku 1994. aasta jaanuarist kuni 2002. aasta detsembrini. Jaanuari 2004. aasta vastuses (11) teatasid Taani ametiasutused komisjonile, et Euratomi

asutamislepingut ei kohaldata Gröönimaa suhtes. Komisjon tunnistas 11. juuni 2004. aasta kirjas, et Euratomi asutamisleping ei ole Gröönimaa suhtes kohaldatav, ning palus Taani ametiasutustel jätta tähelepanuta asjaolu, et 6. jaanuari 2004. aasta teabenõue põhines Euratomi asutamislepingu sätete kohaldatavusel Gröönimaa territooriumi suhtes. Selle asemel palus komisjon Taani ametiasutustel nõustuda Gröönimaa kohta kättesaadavate asjakohaste andmete esitamisega vabatahtlikkuse alusel. Taani ametiasutused märkisid 15. septembri 2004. aasta kirjas, et kuna Gröönimaa ei ole ühenduse osa, ei ole selle territooriumi andmed komisjoni iga-aastaste järelevalvearuannete jaoks asjakohased. Seetõttu palusid Taani ametiasutused komisjonil selgitada oma taotluse tausta saada vabatahtlikult teavet Gröönimaa keskkonnaseire andmete kohta.

2.11 Ombudsman tuletab meelde, et komisjon keeldus juurdepääsust kõnealustele dokumentidele määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande alusel. Komisjon väitis, et kirjavahetus kujutab endast teabenõuet, mis esitati järelevalveprotsessi raames, mille eesmärk oli kontrollida ühenduse õiguse järgimist ja mille tulemuseks võib olla rikkumismenetluse algatamine vastavalt Euratomi asutamislepingu artiklile 141. Määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes on sätestatud, et institutsioon ei võimalda juurdepääsu dokumendile, kui avalikustamine kahjustaks kontrollimise, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki. Ombudsman märgib kõnealuste dokumentide sisu põhjal, et komisjoni esialgne teabenõue puudutas Gröönimaaga seotud radioaktiivsuse andmeid, ning leidis, et Taani ametiasutused võisid olla rikkunud Euratomi asutamislepingu artiklitest 35 ja 36 tulenevaid kohustusi. Ombudsman leiab siiski, et juurdepääsutaotluse esitamise ajal oli selge, et teabenõue ei saanud viia Euratomi asutamislepingu kohase rikkumismenetluseni, kuna komisjon oli tunnistanud, et Euratomi asutamisleping ei ole Gröönimaa suhtes kohaldatav. Lisaks esitas komisjon oma vastuses ombudsmani edasistele uurimistele argumendi, mis erineb kaebuse esitaja kordustaotlusele antud vastuses esitatust. Uues väites väitis komisjon, et sel ajal avalikustamine vähendaks Taani ametiasutuste valmisolekut esitada teavet vabatahtlikkuse alusel ning et selline võimalus „*kahjustaks uurimise eesmärki, mida komisjon kavatses läbi viia*“. Pidades siiski silmas, et selles küsimuses ei ole Euratomi asutamislepingus ette nähtud rikkumismenetlust, ei ole komisjon selgitanud, millist (tema pädevusse kuuluvat) uurimist ta oma vastuses edasistele uurimistele mainis. Eespool toodut arvesse võttes leiab ombudsman, et komisjon ei ole põhjendanud oma tuginemist määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud erandile.

2.12 Ombudsman tuletab meelde, et komisjon tugines kõnealustele dokumentidele juurdepääsu andmisest keeldumise põhjendusena ka määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 3 esimesele lõigule. Komisjon väitis, et asjaomaste dokumentidega tutvumise võimaldamine enne mis tahes otsuse tegemist võib segamini ajada komisjoni järelevalvetegevuse tema ametliku seisukohaga petitsioonis nr 720/2002, kahjustades seega tõsiselt tema käimasolevat otsustamisprotsessi. Oma vastuses ombudsmani edasistele uurimistele tegi komisjon täiendava avalduse, et „*kuni võetavate meetmete kohta otsuse tegemiseni mõjutaks avalikustamine tõsiselt ka komisjoni võimet teha otsus Taani ametiasutustega saavutatud kokkuleppe alusel.*“ Määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus on sätestatud, et juurdepääs dokumendile, mille institutsioon on koostanud asutusesiseseks kasutamiseks või mille institutsioon on saanud ja mis on seotud küsimusega, mille kohta institutsioon ei ole otsust teinud, keelatakse, kui dokumendi

avalikustamine kahjustaks tõsiselt institutsiooni otsustamisprotsessi. Ombudsmani arvates ei saa komisjoni poolt Taani ametiasutustele saadetud kirju pidada dokumentideks, mille institutsioon on koostanud sisekasutuseks. Määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 3 esimest lõiku saab seega kohaldada ainult Taani ametiasutuste 15. septembri 2004. aasta kirja suhtes. Siiski, kuivõrd komisjoni argument juurdepääsu keelamise kohta näib olevat seotud võimaliku tulevase otsusega algatada vastavalt Euratomi artiklile 141 rikkumismenetlus, on eespool punktis 2.11 juba jõutud järeldusele, et sellist otsust ei saa olla. Lisaks on ombudsman seisukohal, et niivõrd, kuivõrd see väide võib viidata muud liiki otsusele, oleks see väide liiga üldine, kuna komisjon ei ole konkreetselt viidanud ühelegi teisele võimalikule otsusele (oma pädevuse piires). Eespool toodut arvesse võttes leiab ombudsman, et komisjon ei ole põhjendanud oma tuginemist määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes sätestatud erandile.

2.13 Eespool punktides 2.11 ja 2.12 tehtud järelduste põhjal leiab ombudsman, et komisjoni keeldumine kõnealustele dokumentidele juurdepääsu võimaldamisest, nagu seda väljendati tema 6. juuli 2005. aasta ja 2. augusti 2005. aasta kirjades kaebuse esitajale, ei põhinenud mõjuvatel ja piisavatel alustel. Tegemist on haldusomavoli juhtumiga. Võttes arvesse, et komisjon andis neile dokumentidele juurdepääsu ainult käesoleva uurimise raames, teeb ombudsman asjakohase kriitilise märkuse.

3 Kokkuvõte

Ombudsmani poolt selle kaebuse kohta tehtud uurimiste põhjal on vaja teha järgmine kriitiline märkus:

Komisjon keelas juurdepääsu kõnealustele dokumentidele määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande ja artikli 4 lõike 3 esimese lõigu alusel. Komisjon väitis, et asjaomased dokumendid olid seotud Gröönimaa radioaktiivsuse andmetega, mida ta oli taotlenud, et kontrollida Taani vastavust ühenduse õigusele. Seejärel juhtis komisjon tähelepanu sellele, et selle kontrolliprotsessi tulemuseks võib olla rikkumismenetluse algamine Euratomi asutamislepingu alusel. Komisjon on sellega seoses siiski tunnistanud, et Euratomi asutamislepingut ei kohaldata Gröönimaa suhtes. Seega ei saa Euratomi asutamislepingu alusel selles küsimuses olla ühtegi rikkumismenetlust. Komisjon ei ole siiski selgitanud, millise uurimise või otsuse ta võis teha oma pädevuse piires seoses vaidlusaluste dokumentidega. Eelöeldut silmas pidades ei tuginenud komisjoni keeldumine neile dokumentidele juurdepääsu andmisest, kuna keeldumist väljendati kaebuse esitajale saadetud 6. juuli 2005. aasta ja 2. augusti 2005. aasta kirjades, mõjuvatel ja piisavatel alustel. Tegemist oli haldusomavoli juhtumiga.

Arvestades, et komisjon on nüüd võimaldanud juurdepääsu kõnealustele dokumentidele, ei ole asja sõbralik lahendamine asjakohane. Seetõttu lõpetab ombudsman juhtumi.

Sellest otsusest teavitatakse ka komisjoni presidenti.

Sinu siiralt,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

(1) EÜT 2001, L 145, lk 43.

(2) Kaebuse esitaja märkis oma kaebuses, et kõnealune kiri oli energeetika ja transpordi peadirektoraadi 15. septembri 2004. aasta kiri Taani ametiasutustele. Siiski nähtub komisjoni arvamusest ja seejärel avalikustatud dokumentidest, et kõnealune kiri on tegelikult Taani ametiasutuste kiri komisjonile. Kaebuse esitaja ei ole uurimise käigus seda küsimust kahtluse alla seadnud.

„Institutsioonid keelduvad juurdepääsust dokumendile, mille avalikustamine kahjustaks: (...) kontrollimiste, uurimiste ja auditite eesmärk, välja arvatud juhul, kui avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.“

„Juurdepääs dokumendile, mille institutsioon on koostanud sisekasutuseks või mille institutsioon on saanud ja mis on seotud küsimusega, mille kohta institutsioon ei ole otsust teinud, keeldutakse juurdepääsust dokumendile, mille avaldamine kahjustaks oluliselt institutsiooni otsustamisprotsessi, välja arvatud juhul, kui avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.“

(5) EÜT 1996, L 159, lk 1.

(6) *„Kui mõni erand hõlmab ainult osa taotletud dokumendist, avaldatakse dokumendi ülejäänud osad.“*

Ühenduse institutsioonid ja asutused on kohustatud esitama ombudsmanile kogu teabe, mida ta on neilt nõudnud, ja võimaldama talle juurdepääsu asjaomastele toimikutele. Nad võivad keelduda üksnes nõuetekohaselt põhjendatud konfidentsiaalsuse kaalutlustel. (...)“.

(8) EÜT 2001, L 145, lk 43.

(9) Kaebuse esitaja märkis oma kaebuses, et kõnealune kiri oli energeetika ja transpordi peadirektoraadi 15. septembri 2004. aasta kiri Taani ametiasutustele. Siiski nähtub komisjoni arvamusest ja seejärel avalikustatud dokumentidest, et kõnealune kiri on tegelikult Taani ametiasutuste kiri komisjonile. Kaebuse esitaja ei ole uurimise käigus seda küsimust kahtluse alla seadnud.

(10) Vt nt liidetud kohtuasjad T-110/03, T-150/03 ja T-405/03 : *Sison vs. nõukogu* , EKL 2005, lk II-1429, punkt 45.

(11) Kuigi juurdepääsutaotlus seda kirja ei hõlmanud, esitas komisjon selle koopia vastuses ombudsmani edasistele uurimistele.